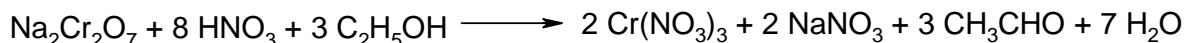
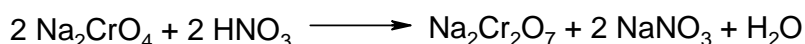
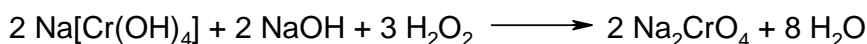
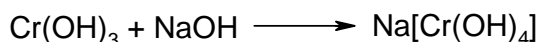
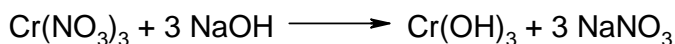

Zad. 1

Związkami B-F są odpowiednio:

- B – wodorotlenek chromu(III)
- C – tetrahydroksochromian(III) sodu
- D – chromian(VI) sodu
- E – dichromian(VI) sodu
- F – azotan(V) chromu(III)

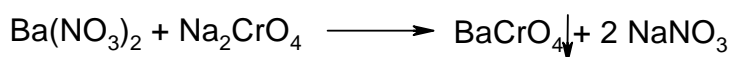
powstające zgodnie z następującymi równaniami reakcji:

przy czym równania połówkowe mają postać:

Osad z jonami Ba^{2+} wytrąca się dla produktu D. Jest to chromian(VI) baru.

UWAGA: Jako produkt C jako poprawny przyjmowany był dowolny związek, zgodny z wartościowością Cr(III), powstający w reakcji z NaOH dzięki amfoterycznym własnościom chromu.

Zad.2

W płuczce obserwuje się odbarwienie wody bromowej na skutek reakcji addycji bromu do podwójnego wiązania w etenie, powstającym na skutek dehydratacji alkoholu.

Tlenek glinu pełni rolę katalizatora reakcji odwodnienia etanolu.

Powstający eten wykorzystuje się w wielu procesach technologicznych, np.: w produkcji polietylenu, glikolu etylenowego itd.

Zad. 3

$M(\text{styren}) = 104 \text{ g/mol}$

$M(\text{kwas 4-winylobenzenosulfonowy}) = 185 \text{ g/mol}$

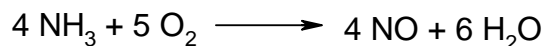
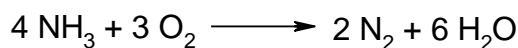
$M(\text{CaO}) = 56,1 \text{ g/mol}$

Rozważany jonit jest kopolimerem powyższych związków w stosunku 1:1. Masa molowa monomeru wynosi zatem $104 + 185 = 289 \text{ g/mol}$.

W 1 kg zawartych jest zatem $1000/289 = 3,46$ mola reszt $-\text{SO}_3\text{H}$, z czego tylko $3,356 * 0,7 = 2,42$ jest zdolnych do wymiany jonowej. Na jeden mol wapnia potrzebujemy dwa mole grup sulfonowych, zatem jednym kilogramem jonitu możemy związać 1,21 mola Ca.

W 1 dm³ wody o twardości 10°N zawartych jest 150 mg CaO, co odpowiada 2,674 mmol jonów Ca. Objętość wody w której zawartych jest 1,21 mol Ca wynosi $1,21/0,002674 = 453 \text{ dm}^3$.

Zad. 4

Obliczamy liczę moli mieszaniny NO z N₂:

$$n = \frac{pV}{RT} = 0,21 \text{ mol}$$

Z tego obliczamy średnią masę molową $M_{\text{sr}} = 6,09/0,21 = 29 \text{ g/mol}$; odpowiada to mieszaninie równomolowych ilości tlenku azotu(II) i azotu. Skład, w procentach objętościowych, wynosi zatem 50% NO i 50% N₂. W procentach wagowych mamy 51,7% NO i 48,3% N₂.

Z równań reakcji wynika, iż z 1 mola amoniaku powstaje pół mola azotu lub jeden mol NO. Zatem, skoro stosunek produktów wynosi 1:1 to konwersji do azotu uległo dwukrotnie więcej amoniaku, niż konwersji do NO. Wynika z tego że 33,3% początkowej ilości NH₃ przekształciło się w tlenek azotu(II).

W reakcji 1 z 7 jednostek objętościowych substratów powstaje 8 jednostek produktów; w reakcji 2 z 9 jednostek powstaje 10. Obie równowagi zatem, na skutek wzrostu ciśnienia, ulegną przesunięciu w stronę substratów, przy czym dla reakcji 1 efekt ten będzie większy. Stosunek N₂/NO zmniejszy się zatem.

Zad. 5

a. Z równań dla gazu doskonałego mamy:

$$n = \frac{pV}{RT} = 6,16 \text{ mola H}_2$$

b. 1 dm³ wodoru skroplonego waży 70,0 g, co odpowiada 35 mol H₂

c. $M(\text{DyCo}_3\text{H}_3) = 342,3 \text{ g/mol}$

1 dm³ tego związku waży 8200 g, co odpowiada 24,0 mola. Z każdego mola uwalnia się 1,5 mola H₂, co daje 36 mol.

Ponieważ energia uzyskana w wyniku spalania jest proporcjonalna do ilości moli, najefektywniejszy jest sposób c.

Zad. 6

1 g ^{243}Cm - 4,115 mmol
1 g ^{250}Cf - 4,000 mmol

W oparciu o równania kinetyczne mamy:

$$T_{1/2} = \frac{\ln 2}{k}$$

$$k = \frac{\ln 2}{T_{1/2}}$$

mamy zatem $k_{(1)} = 0,0197 \text{ a}^{-1}$ (dla Cm) i $k_{(2)} = 0,0531 \text{ a}^{-1}$ (dla Cf).

Układamy równanie:

$$\ln c_{0(1)} - \ln c_{(1)} = k_{(1)}t$$

$$\ln c_{0(2)} - \ln c_{(2)} = k_{(2)}t$$

po wyznaczeniu czasu dostajemy:

$$k_{(1)}^{-1} \ln c_{0(1)} - k_{(1)}^{-1} \ln c_{(1)} = k_{(2)}^{-1} \ln c_{0(2)} - k_{(2)}^{-1} \ln c_{(2)}$$

ponieważ $c_{(i)}$ jest proporcjonalne do $m_{(i)}$ (współczynniki proporcjonalności to masy molowe), a $m_{(1)}$ musi być równe $10m_{(2)}$ mamy:

$$10,288 * c_{(2)} = c_{(1)}$$

po wstawieniu do równania dostajemy:

$$-277,4 - 117,7 - 50,5 \ln c_{(2)} = -103,6 - 18,8 \ln c_{(2)}$$

$$c_{(2)} = 1,03 * 10^{-4}$$

zatem:

$$k_2^{-1} \ln \frac{c_{0(2)}}{c_{(2)}} = t$$

$$t = 68,7 \text{ a}$$

UWAGA: W zależności od przyjętych zaokrążeń wynik może wahać się w zakresie kilku lat.

Znając $c_{(2)}$ obliczamy wartość:

$$m_{(2)} = c_{(2)} * M_{(2)} = 25,75 \text{ mg}$$

Wartość wynosi zatem 257500 \$.

Zad. 7

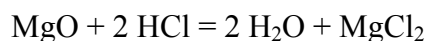
pH = 2 odpowiada stężeniu jonów wodorowych wynoszącemu $0,01 \text{ mol/dm}^3$. Kwas solny jest kwasem mocnym, całkowicie zdysocjowanym, jednoprotowym. Stężenie kwasu wynosi zatem $0,01 \text{ M}$.

$$M(\text{HCl}) = 36,5 \text{ g/mol}$$

Roztwór o stężeniu $0,01 \text{ M}$ zawiera $0,365 \text{ g HCl}$ w 1 dm^3 .

W przypadku patologicznego soku żołądkowego stężenie kwasu wynosi $0,1 \text{ M}$. W 250 cm^3 zawartych jest zatem $0,025 \text{ mol HCl}$. Jednocześnie, wartość prawidłowa wynosi $0,0025 \text{ mola}$. Różnica, którą należy zubożyć, to $0,0225 \text{ mola HCl}$.

Równanie reakcji MgO z kwasem solnym ma postać:

Zatem potrzebna ilość moli MgO to $0,01125 \text{ mol}$.

$$M(\text{MgO}) = 40,3 \text{ g/mol}$$

Masa tlenku, potrzebnego na zneutralizowanie kwasu to $0,0027 * 40,3 = 0,45 \text{ g}$

W 100 g zawiesiny znajduje się 10 g tlenku magnezu, zatem $0,11 \text{ g}$ znajduje się w $4,5 \text{ g}$.

Znając gęstość obliczamy objętość: $V = 4,5/1,4 = 3,2 \text{ cm}^3$

Zad. 8

Znamy gęstość prądu, czyli ilość amperów na każdy decymetr kwadratowy elektrody. Dlatego wygodnie jest policzyć masę złota stanowiącego powłokę galwaniczną na powierzchni 1 dm^2 .

Mamy zatem objętość powłoki: $10\text{cm} * 10\text{cm} * 0,001\text{cm} = 0,1 \text{ cm}^3$. Na podstawie gęstości obliczamy masę złota, $1,98 \text{ g}$, co stanowi $0,01 \text{ mola}$.

W kompleksie złoto jest na $+I$ stopniu utlenienia, zatem do jego osadzenia elektrolitycznego potrzebujemy 96500 C na każdy mol wydzielonego Au .

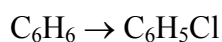
Do pokrycia 1 dm^2 potrzebnych jest więc 965 C . Z zależności $Q=It$, dostajemy $t = 1930 \text{ s}$.

Zad. 9

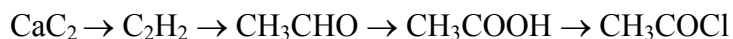
Podstawowy szkielet cząsteczki stanowi benzen. Można go otrzymać np. na drodze następujących przemian:

Podstawnik acetylowy wygodnie jest wstawić za pomocą reakcji Friedla-Craftsa, z tym że ze względu na charakter skierowujący podstawników najpierw należy benzen poddać chlorowaniu:

Potrzebny do acetylowania chlorek acetylu otrzymamy na przykład w poniższej sekwencji reakcji:

Teraz w wyniku reakcji chlorobenzenu z chlorkiem acetylu otrzymujemy 1-acetylo-4-chlorobenzen (p-chloroacetofenon), który poddajemy chlorowaniu rodnikowemu, otrzymując produkt.

Zad. 10

- a. Pod wpływem kwasów organicznych glin ulega korozji (powłoka pasywacyjna nie jest w tym przypadku zbyt skuteczna, gdyż np.: kwas mlekowy tworzy kompleksy z jonami glinu, co powoduje naruszenie warstwy tlenkowej). Glin przechodzi zatem do potraw, wywołując efekty uboczne. Był on między innymi podejrzany o przyspieszanie odkładania się płytek amyloidowych w mózgu, powodując w ten sposób chorobę Alzheimera.
- b. Szkło samoczyszczących się oknem jest pokryte warstwą fotokatalizatora (najczęściej tlenku tytanu), katalizującego fotoutlenianie zanieczyszczeń osiadających na jego powierzchni, prowadzące do powstania małych cząsteczkowych związków lotnych lub splukiwanych przez wodę.
- c. Mydła to sole sodowe i potasowe kwasów tłuszczowych. Kwasy te należą do słabych, zatem sole te ulegają hydrolizie. NaOH i KOH to silne zasady, więc pH roztworu jest wyższe od 7,00.